

Tvinga vit ikki tankan fram - verður ikki javnstøða

Oddagrein

Føroyar hava í ár verið - og verða eisini komandi mánaðimar - rættuliga ovaliga á breddanum, tá tað snýr seg um javnstøðu - í øllum førum, tá tað snýr seg um at tosa um javnstøðu.

Í mai-juni í ár skipaði norðurlenska ráðharraráðið fyri eini kvinnuráðstevnu um javnstøðu í Føroyum. Í dag verður sett ein ráðstevna, sum eisini er um javnstøðu, um hvussu vit kunnu fáa javnstøðu inn í gerandisdag, og næsta ár skipar Tingmannaráð Utnorðurs fyri eini kvinnuráðstevnu - fyri at bota um tilvitanina um javnstøðu millum kynini.

Hetta ljóðar alt óført. Men hvussu er støðan í Føroyum, tá tað snýr seg um javnstøðu? Tann, ið hevur áhuga í at javnstøða skal verða millum kynini má javnganga, at støðan als ikki er góð. Borið saman við støðuna í grannalondunum, so eru vit eftirbátar við líti. Vit minnst øll orrustuna um samtyktulógina á sinni - og varð hon tó samtykt í skerdum líki tann 15. apríl 1994.

Men hví eru vit so aftarlaga á hesum øki? Eru okkara kvinnu minni at sær komnar, ella eru tað menn, ið ikki vilja hava kvinnur upp á sama stóði?

Spurningarnir eru avgjørt viðkomandi, men svarini eru vit neyvan øll samd um. Í øllum førum mugu vit viðganga, at okkara hægsti myndugleiki hevur ilt við at fylgja samta lóg, sum hann sjálvur hevur samtykt fyri bara fyra árum síðani.

Bera vit saman okkara politisku skipan við hana í grannalondunum, so eru nóg fleiri kvinnur at siggja bæði í tingum og í stjórn. Í Noreg hevur verið síður, at eins nógvar kvinnur hava verið millum ráðharrarnar sum menn, og í Stórtinginum hevur verið rættuliga góð javnvág. Sama er í Danmark og í Svøríki.

Júst javnstøðulógin hevur tað kravið í sær, sum eitt arbeiðarflokkurin í Noreg hevur brúkt fyri at fáa kvinnur frammat - kynskvoting. Har er ásett, at býtið millum kvinnur og menn ikki má verða størri enn 40%-60%.

Kynskvoting er eitt amboð, sum verður brúkt til tess at skapa tilvitan um javnstøðu. Fleiri meta hetta sum ódemokratiskt, tí ein fólk við kvalifikatiónum verður sett til viks vegna kyn. Nakað kann sjálvandi verða um tað, men eftir stendur, at tvinga vit ikki tankan um javnstøðu ígjøgnum - verður ikki javnstøða.

Sosialurin

Viðmerkingar:

Í Føroyum skulu føroyingar ráða og ikki danskir sosialistar!

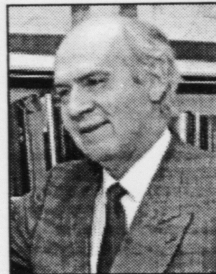
Soleiðis skuldi táverandi sambandshøvdingin Andras Samuelsen taka til, tá ið sosialdemokratiskur flokkur meira sum deild av tí danska var stovnaður seinast í 20-árunum og var við at taka seg upp í føroyskum politikkum.

Hesi ordini runnu mær í hug, tá ið danski forsætismálaráðharrin Poul Nyrup Rasmussen herfyri aftur var á vitjan í Føroyum, ferðadist um landið, klappaði okkara børnum um kjálkarnar, streyk politikarum eftir hárinum, og listilærdur, sum slíkir harrar kunnu vera tað, í fjölmiðlunum vissaði um, at hann fór ikki at leggja seg út í okkara avgerðir um framtíðar politisku støðu Froya, samstundis sum hann gav til kennar, hvat hann mælti til og hvørjar

fygjurmar kundu gerast, um vit ikki fylgdu hansara ráðum.

Føroyski Javnaðarflokkurin hevði um sama vikuskifti landsfund, har tvinngurinn millum brøðraflokkarnar báðar, tann føroyska og tann danska, var eitt aðal fundarevni. At ein brøðralig samanrenning av sjónarmiðum um okkara tjóðskaparstöðu er farin fram á hesum fundi, Nyrup var heiðursgestur og annars við hetta vitjannarhøvi hjá danska forsætisráðharranum, man lítið vera at ivast í.

Javnaðarflokkurin, sum var fyrri álvarsligum bakasti í sambandi við figgjarkeppuna, hevur, væl skiljandi, lagt alla orku í til tess at koma sær politiskt fram í ljósið aftur. Sosialideolog-

iskt kunnu vit ynskja honum tillukku við, at so væl hevur gingið framá. Men tá ið flokkurin eignir við agni, sum ikki er úr hansara politisku goymslu, og fiskar á leiðum, sum ikki er hansara heimasjógvur, gerst framferðin meira ivasom. At flokkurin er komin sær

upp í rasshaft av vallyftum, sum vóru opportun upp undir seinastu fólkatings- og lótingsval, men sum seinni komu floksins leiðslu í eina tvístøðu millum givin lyfti og tað, sum meira er flokkinum íbórið, kunnu vit smífrast at. Men skal Javnaðarflokkurin, sum seinnu árinu eisini hevur spælt upp á tjóðskaparligar streingir, nú royna at markera seg við at tvihalda um eina serstöðu í staðin fyri at taka hendur saman við teimum, sum við hógvi og skili leggja kós fram móti sjálvræði, sjálvs-ábyrgd og sjálvviðing, kann hann valla annað enn missa av sínum politiska trúvirði millum manna.

Ólavur Hátún

Viðmerkingar:

Norðmenn økja um bústaðarmøguleikarnar - meðan føroyingar minka landið

Meðan norðmenn við sínum velduga landi økja um búmøguleikarnar við ferjum, brúm og tunnllum, og gera umhugsadar iløgur, fer peningurin hjá føroyingum til rakstur, sum hevur sentraliserað og avlagad landið til vánaligt kappingarføri

Tá eg sá teir fyra eysturoyar politikararnar í sjónvarpinum hetta kvøldið, har teir mótmæltu at rutan Tórshavn-Skálafjørðin sjóvegis varð niðurlagd, kendi eg aftur hetta fyrbrigðið, at »hvat tú gert, ert tú við undirlutan«.

Hóast Skálafjørðurin í dag ikki beinleiðis kann sigast at vera nakar útjæðari, men altíð hevur verið tætt - kanska ov tætt - knýttur at sentraliseringini til høvuðsstaðin, er einki yvir at dylja, at støðan hjá teimum gerst nú alt meira og meira álarslig.

Er tað tilætlað frá almennu fjölmiðlunum
Sjónvarpsfólkid Katrin Petersen - haldi eg tað var - hevði henda spurningin til Sámál Petur í Grund (nakað soleiðis): »Er tað nú aftur fyrst vit skulu uppliva við tunnllum og øðrum?«

Tá ið lögmaður kom aftur við undirskrivaðu avtaluni millum danska ríkið og Føroyar, spurdi útvarpsmaðurin Helgi Jacobsen nakað so: »Anfinn, ert tú nú sikkur í, at peningurin ikki verður brúktur til tunnlar og annað«.

Hava tunnlar, brýr og vegir og fyrri alt tað havnið verið ein vanlukka fyri hetta landið, sum almennu fjölmiðlafólkini gera tað til!

Lat meg gera va: við, at norðmenn vaksa um sítt stóra land við bæði ferjum, brúm og vegum út til ystu stóð við smáum bygdom.

Føroyingar minka um landið í stórum, og heldur lata peningin - sambært hagtíðindi - fara í umsiting av sær sjálvum.

At niðurlægga allar rutur, ið geva hall, tað er sjálvandi ein háttur at fáa avlop. Í Vestmannasundi og Leirvíksfirði kann tað

Jógvan við Keldu, lótingsmaður

henda, hóast hesar rutur geva rakstrarligt avlop, at har hagtíðini siga frá túrum á degi við ó litlum fólk, mugu hesar leggjast niður. Hetta hava vit sæð, tí vit

hava verið vitni til nóg fleiri túrar um fjørðin fyrr. Hóast økini úti um landið bera uppi vinnuliga og harvið búskaparliga, minka móguleikarnir at arbeiða har.

Niðurstøða

Vit eiga at gera okkum greitt, at »har sum ein býr, verður hjartað eisini«, og tá ið bæði almennu fjölmiðlafólkini og embætisfólkini undir landsumsitingini og fleiri politikarar skora undir í so stóran mun eina sentralisering av hesum lítla landi, er torført at vinna uppfyri aftur.

Skulu vit venda gongdina, so vit kunnu sleppa undan avlaginingini og at vit vinnuliga fáa kappingarførið aftur í samfelagið, verður neyðugt við sterkum lúti

Jógvan við Keldu, lótingsmaður